

KAKO
BITI
Parizanka
GDE GOD
DA SI

Ljubav, stil i loše navike

AN BEREST
ODRI DUAN
KAROLIN DE MEGRE
SOFI MAS

Prevela sa francuskog
Aleksandra Nikšić

Laguna

Naslov originala

Anne Berest, Audrey Diwan, Caroline de Maigret, Sophie Mas

HOW TO BE PARISIAN WHEREVER YOU ARE:

LOVE, STYLE AND BAD HABITS

Copyright © Anne Berest, Audrey Diwan,

Caroline de Maigret, Sophie Mas, 2014

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Priča treba da ima početak, sredinu i kraj,
ali ne obavezno tim redom.*

ŽAN-LIK GODAR

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SADRŽAJ

UVOD | *xiii*

1. Najvažniji principi

- AFORIZMI | 3
- PARIŽANKA KAKVOM JE VIDI PARIŽANIN | 4
- ŠTA NIKADA NEĆETE NAĆI U NJENOM ORMANU | 8
- NAJPOZNATIJE PARIŽANKE SU STRANKINJE | 10
- PRVI SASTANAK U KAFEU DE FLOR | 14
- PARISKI HUMOR | 18
- PARISKA ZAGONETKA – ZIMA/LETO | 20
- MELANHOLIJA | 22
- MAJKA SA MANAMA | 24
- KAKO ODGOVORITI NA TELEFONSKI POZIV KAD SE ON NAJZAD JAVI | 26
- VRLINE SAMO TVOG ODEVNOG PREDMETA | 28
- SVE PRIRODNO (AU NATUREL) | 32
- PARIŽANKA NA KLUPI U PARKU | 38
- POGREŠNI POTEZI | 40
- PRIBOR ZA PRVU POMOĆ – NIKAD SE NE ZNA ŠTA MOŽE DA SE DESI | 41
- SCENE IZ ŽIVOTA PARIŽANKE: PRVI DEO | 42

2. Ponosna na loše navike

- PARADOKSI | 46
- KAKO DA POMISLI DA IMAŠ LJUBAVNIKA | 48
- PARIŽANKA ZA VOLANOM | 50
- UMETNOST LJUBLJENJA | 54
- DOMAĆICA VEČERE: IZA KULISA | 56

- KUL ILI HLADNA? | 66
- PARISKO PUČENJE | 70
- PARISKI SNOBIZAM | 72
- PARIŽANKA NA POSLU | 74
- DECA: ONO ŠTO NIKAD NEĆE PRIZNATI | 76
- PROMAŠAJI | 78
- KAKO DESTABILIZOVATI MUŠKARCA | 80
- DILEMA O TERETANI | 82
- SCENE IZ ŽIVOTA PARIŽANKE: DRUGI DEO | 84

3. Neguj svoj šarm

- VRHUNSKI IZGLED TOKOM SVIH 24 SATA | 88
- OSNOVNO | 90
- TRI CENTIMETRA, NI MILIMETAR VIŠE | 94
- KOJE SU KNJIGE NA POLICAMA PARIŽANKE | 96
- MINI-SUKNJA | 100
- SAČUVAJ SVOJU KOŽU | 102
- BITI BOGATA | 104
- CRNO JE SVETLA BOJA | 106
- SAKRIVENO OD OČIJU | 108
- PARIŽANKA I MORNARSKOPLAVA | 112
- PARIŽANKA U OČIMA AMERIČKIH PISACA | 114
- SIMON | 116
- U PRIRODI | 120
- TVOJE NAJBOLJE IZDANJE | 124
- NADI VREMENA | 127
- NAKIT | 128
- SCENE IZ ŽIVOTA PARIŽANKE: TREĆI DEO | 130

4. Smelo u ljubavi

- IDEALAN MUŠKARAC | 134
- OPTIMISTIČNI POGLED NA LJUBAV | 136
- PRAVO ORUŽJE | 138
- ZALJUBLJENA U LJUBAV | 144
- MAJČIN SAVET O LJUBAVI | 146
- JEDAN MALI DODATAK | 148
- ŽURKA | 152
- RUČAK POSLE SEKSA - SREĆAN KRAJ | 158
- BITI NAGA | 160
- ŽENSKA BANDA | 163
- ONAJ KOGA NIKAD NEĆEŠ IMATI | 164
- VENČANJE NA PARISKI NAČIN | 167
- ODVOJENE SPAVAĆE SOBE | 172
- SCENE IZ ŽIVOTA PARIŽANKE: ČETVRTI DEO | 176

5. Nekoliko saveta za Pariz

- KAKO PROVESTI DAN KAO PARIŽANKA | 180
- URADI SAMA | 188
- AZBUKA VARANJA | 190
- UMETNOST UVERAVANJA | 192
- NEPOGREŠIVI FRANCUSKI RECEPTI | 194
- KAKO POSTAVITI STO | 200
- POTPURI | 202
- UGLAĐENOST | 204
- OSVETLJENJE | 206
- DRUŠTVENE IGRE | 208
- MALE VELIKE POSLASTICE | 212
- NEDELJNI RECEPTI | 214
- SAVETI NAŠIH STARIH (NIKADA NE ZABORAVLJAMO KORENE) | 218
- KADA GLEDAŠ OVE FILMOVE, U PARIZU SI | 222
- SCENE IZ ŽIVOTA PARIŽANKE: PETI DEO | 226

- ŠTA NAM JE ZAJEDNIČKO | 230
- PETNAEST NEOPHODNIH REČI | 232
- ADRESAR | 238
- IZJAVE ZAHVALNOSTI | 249
- ILUSTRACIJE | 250

- O AUTORKAMA | 254

KAKO
BITI
Parížanka
GDE GOD
DA SI

UVOD

Važno je reći istinu: Parižanke nisu jedine koje poseduju tajanstveni gen „mršavosti“, sa njima nije uvek lako i nisu sve savršene majke. U stvari, daleko su od savršenih, neodređene su, ne može se čovek na njih osloniti i prepune su paradoksa. Ali mogu i da budu zabavne, pažljive, radoznale i ironične i svakako znaju kako da uživaju u životu.

Mi smo četiri Parižanke i već godinama smo prijateljice. Razlikujemo se u mnogo čemu, ali se oko najvažnijih pitanja uvek slažemo. Provele smo bezbroj dugih noći smejući se zajedno i deleći taj tipično francuski entuzijazam za preobražaj života u fikciju. Kao što ćete i otkriti, Parižanke troše previše energije trudeći se da svaku epizodu svog postojanja preokrenu u sjajnu priču.

Naš cilj je da vam pružimo uvid u samu srž pariske umetnosti o tome kako je biti žena. Metodične smo ali i haotične, ponosne ali spremne na samoprezir, odane, a ipak neverne. Istaći ćemo naš stav, nonšalantnost, naš umereni stil, kakve smo kad volimo i kako biramo da provodimo dane i noći. Nadamo se da će stranice koje slede pomoći razotkrivanju ove misterije.

1

NAJVAŽNIJI PRINCIPI

AFORIZMI

Čitati naglas svake večeri pre spavanja. Čak i ako si pod gasom:

Ne plaši se starenja. Kako kaže stara poslovice: ne plaši se ničeg sem samog straha. * **Nadi svoj parfem pre tridesete. Koristi ga sledećih trideset godina.** * Niko ne sme da ti vidi desni dok pričaš ili se smeješ. * **Izaberi nešto što svi vole: operu, maćiče, jagode... I zamrzi to.** * Ako imaš samo jedan džemper, neka bude od kašmira. * **Nosi crni grudnjak ispod bele košulje, kao dve note na notnom papiru.** * Moramo da živimo sa suprotnim polom, a ne da se borimo protiv njega. Sem kada je seks u pitanju. * **Budi neverna: prevari svoj parfem, ali samo kada je hladno.** * Uživati u kulturi je kao jesti svežu hranu; tenu daje izuzetan sjaj. * **Budi svesna i sopstvenih kvaliteta i mana. Neguj ih u osami, ali nemoj biti opsednuta.** * Potrudi se da sve deluje lako. Sve što radiš treba da izgleda graciozno, bez napora. * **Nikada previše šminke. Nikada previše boje. Nikada previše modnih dodataka. Udahni duboko i pojednostavi sve.** * Tvom izgledu uvek treba da nedostaje jedan detalj. Đavo je u detaljima. * **Ti si heroina. Ponašaj se tako.** * Ošišaj se sama ili zamoli sestru da te ošiša. Naravno da poznaješ frizere slavnih, ali su ti oni samo prijatelji. * **Uvek budi seksi. Nedeljom ujutru u pekari, kada noću kupuješ šampanjac, pa čak i kad ideš po decu u školu. Nikad se ne zna.** * Ili budi skroz seda, ili sakrij svaku sedu. * **Moda vlada svetom. Parižanke vladaju modom. Je li to istina? Nije ni važno. Svetu su i danas potrebni mitovi.**

Parižanka kakovom je vidi Parižanin

Koga da pitam za pravu definiciju Parižanke?

Postavljala sam sebi to pitanje bezbroj puta, dok nisam doživela prosvetljenje.

Pa, naravno, pitaću njega. Onog tipa u kuhinji s kojim sasvim slučajno, delim život.

Iznenadilo ga je moje pitanje, te je promrmljao nekoliko reči sebi u bradu.

Posmatrala sam ga, ogorčena.

Zar ne ume ništa originalno da kaže, nešto izvan uobičajenih klišeja o našem neverovatnom stilu i vrhunskim parfemima?

„Čekaj, ti to ozbiljno? Stvarno pričamo o tome?“, upitao me je, naslonivši se na sudoperu. A onda je počeo da priča i nije prestajao. Kao da recituje molitvu naučenu napamet, koju će znati bez greške i ako ga probude u pola noći.

Prvo, kaže, Parižanka nikad nije zadovoljna. Evo dokaza: stalno ti govorim da si najlepša na svetu, ali nikada ti nije dovoljno.

Parižanka veruje da je uzor. Može da ispuni stranice i stranice blogova i knjiga životnim savetima. U stvari, ona obožava da je pitaju za mišljenje. Naravno, to ima smisla. Jer je već sve uradila. Sve je videla. Sve već zna.

Na primer, Parižanka će vam uvek preporučiti svog doktora. On je genije. Njen zubar, on je pravi umetnik, njegov rad je kao filigran. A tek njen ginekolog – pa naravno, i Katrin Denev je njegova pacijentkinja. Parižanka je, besramno snobovski, toliki snob da joj uopšte ne smeta da svima to stavi do znanja. Šta je loše u vezi sa tim? Parižanka je arogantna.

Njena specijalnost su umetnost, kultura i politika. Neguje sebe na isti način kao što brine o rotkvicama na terasi, sa puno ljubavi. Držeći kanticu za zalivanje, reći će ti da je film nagrađen Zlatnom palmom na poslednjem Kanskom festivalu katastrofa, ali ga verovatno nije ni pogledala. Parižanka već zna šta treba da misli: suprotno od tebe, naravno.

Parižanka uvek kasni. Za razliku od svih, ona ima mnogo obaveza, veoma je zauzeta. Nikada se neće našminkati za sastanak. Naravno, njenoj unutarnjoj lepoti nije potrebno veštačko pojačanje. S druge strane, neće se libiti da stavi karmin kad nedeljom ide u pekaru, jer šta ako naleti na nekog poznatog?

Njena paranoja je na ivici megalomanije. Kada bi neutoljivu žeđ za temama vrednim prezira utrošila na rešavanje jednačina, svake godine bi dobijala Nobelovu nagradu za matematiku.

Pripazi ako kaže da je tvoj novi dečko „tako originalan“. Za nju, „originalan“ nije kompliment.

Nikada ne prelazi ulicu tamo gde treba, tvrdi da je to deo njene buntovničke prirode. Ljudi koji čekaju u redu je stresiraju.

Ne kaže uvek „hvala“, ne izgovori uvek „zdravo“, ali će se uvek požaliti na nepristojnost pariskih kelnera.

Nema dlake na jeziku i ume da psuje kao kočijaš. Užasava se kad ljudi jedni drugima požele „prijatno“ dok jedu. Loš ukus je gori od loše diplomatije.

Uvek nosi naočare za sunce, čak i kada pada kiša. Ali, naravno, prezire filmske zvezde koje se kriju iza njih.

Ukratko, a veruj mi, dobro ih poznajem, Parižanke su prave lujke.

ŠTA NIKADA NEĆETE NAĆI U NJENOM ORMANU

- * Potpetice od sedam centimetara. Zašto ne ići do kraja?
- * Logo neke firme. Pa nije ona bilbord.
- * Najlon, poliester, viskoza i vinil izazivaju znojenje, neprijatan miris i neprirodan sjaj.
- * Trenerke. Nijedan muškarac ne sme da te vidi u trenerci. Sem trenera u teretani. Ali čak ni on ne treba to da vidi, helanke mogu da zamene trenerku.
- * Farmerke sa lažnim draguljima i namerno iscepanim rupama. One su za Bolivud.
- * Ugsice. Dovoljno je, ni reč više.
- * Oskudan top. Jer više nemaš petnaest godina.
- * Kopija tašne nekog kreatora. Kao ni lažnim grudima, nesigurnost se ne može izlečiti kopijama.

Najiskrenije, kad bi Parižanka mogla da nosi samo *Barberijev* mantil i ništa ispod njega, osećala bi se kao u raj.

Najpoznatije Parizanke su strankinje

Da, Parižanka obično dolazi iz nekog drugog mesta. Ona nije rođena u Parizu, ali je ponovo rođena u ovom gradu.

MARIJA ANTOANETA

Marija Antoaneta je bila Austrijanka. Kada je stigla u Francusku da se uda za Luju XVI i postane kraljica, imala je samo četrnaest godina. Simbol lakomislivosti, bila je prva koja nam je probudila opsesiju modom. Zaljubila se u čoveka koji nije bio njen suprug i sanjala je da bude na sceni, ili da bude pastirka. Izmislila je sopstveni život.

DŽOZEFINA BEJKER

Rođena u Sent Luisu u Misuriju, Džozefina nije samo prihvatila francusko državljanstvo već i dušu i srce ove zemlje, te se čak i pridružila Pokretu otpora tokom Drugog svetskog rata. Postala je jedna od najvećih pariskih zvezda zahvaljujući kabare nastupima u Foli Beržeru i zavladała Parizom poput oluje. Liberalna i avangardna, Bejkerova je prosto lučila senzualnost i inteligenciju; postigla je fenomenalan uspeh pevajući „Imam dve ljubavi, moju domovinu i Pariz“.

ROMI ŠNAJDER

U Parizu je glavna glumica u filmu *Sisi – mlada kraljica* otkrila zadovoljstva besanih noći, odbacivanje konformizma i nehaj. Tokom šezdesetih i sedamdesetih godina 20. veka, ova mlada žena

iz Beča odmah je zarobila srca Francuza koji su se divili njenom šarmu, ljubaznosti i auri ranjivosti. Brzo je postala model ženstvenosti svih Parižanki.

DŽEJN BIRKIN

Džejn Birkin, britanska glumica i pevačica i naj-Parižanka od svih njih, otpevala je nezaboravnu pesmu 1969. godi-

ne „*Je t'aime... moi non plus*“ (*Volim te... Ni ja tebe*) sa Seržom Genzburom, a među brojnim filmovima koje je snimila su *Blow-up* i *Da je Don Žuan bio žena* sa Brižit Bardo. Francuzi vole njen britanski akcenat i ona je danas deo njihovog kulturnog nasleđa. Njene ćerke Šarlot Genzbur i Lu Doijon krenule su majčinim stopama i nastavile da nas podučavaju vanvremenskom stilu: stare farmerke, mantil i patike.

Jedan sat po podne. Prvi sastanak u Kafeu de Flor

Ona uzima jelovnik. Svaki put joj ista misao prođe kroz glavu: u njenim rukama je ovo pre geografska mapa nego meni restorana. Ovo je intimna, haotična i složena staza kroz džunglu njenih kulinarskih neuroza. A i ne može da se izbori sa sve prisutnijom pomisli da će morati da probija svoj put, održava sjajnu pojavu, bez saplitanja i, naročito, da nika-ko ne izgleda kao da sebi postavlja previše pitanja.

Dimljeni losos

Nikako. Pogrešan izbor. Na kraju će ispasti da je losos samo izgovor da se pojedu svi bliniji* i slatka pavlaka. Njena požu-da bi mogla da završi na njenim kukovima.

Da li muškarac koji sedi preko puta nje shvata koliko je teško biti žena u ovom gradu? Verovatno ne. A ona ne želi da ga prebrzo prosuđuje. Zato nastavlja šetnju kroz spisak predjela; tu je na domaćem terenu.

Salata od zelene boranije

Problem na prvom sastanku je što svaki njen gest dobija određeno značenje. On je posmatra kao da je snima, bele-ži svaki njen pokret zauvek: način na koji gubi telefon u

---

* Ruski specijalitet nalik na slane punjene palačinke. (Prim. prev.)

ogromnoj tašni i zbog toga se i sama izgubi dok ga traži, i ta poruka ostavljena na govornoj pošti koju ne može da odoli a da ne čuje pred njim. On je analizira. Potpuno neorganizovana, pomalo nervozna, kompulsivno društvena. Možda oseća muke kroz koje ona prolazi dok se odlučuje. Ali ona ne želi da prerano otkrije rat koji vodi u tišini. Možda će jednog dana, kasnije, on otkriti da se ona meri svakog jutra, ali za sada mora da poveruje da je njena figura prosto dar prirode. Bolje da izabere pravo jelo, i tako mu pruži stereotip bon vivana da bi poverovao da je to njen pristup svim predivnim zadovoljstvima života.

Topli pačji konfit

Njen prst, pomalo nervozno, klizi nekoliko redova naniže u ovom prokletom jelovniku. Ne može da nađe častan izlaz i besna je na sebe. Jer ovde, na terasi kafea, vreme ističe, prolaznici se otiru o nju, kelner prilazi i ona zna da će morati da donese odluku. Zato smišlja kako da se hrabrim potezom suoči sa opasnostima. Odabraće nešto originalno:

„Velški rarebit*“, kaže ona.

Avanturista je i ponosi se time. Povlači jasnu crtu kojom se razlikuje od drugih devojaka. Veruje da pokazuje i određenu dozu smelosti, iskazujući je na stolu, kao da je trofej. Tako opušteno čita strane reči da bi svako pomislio da ih je izgovorila stotinu puta do sada. Nada se da se kelner neće rugati njenom akcentu i tako razotkriti njenu malu predstavu. Muškarac preko puta nje diže pogled, iznenađen, i ona uživa u efektu. Naravno, nema pojma šta je upravo naručila. U

---

* Velški specijalitet, prženi sir na tostu preliven sosom. (Prim. prev.)

jelovniku sitnim slovima piše: „specijalitet sa čedrom, pivom i tostom“. U sebi se smeje: nejestivo. Svejedno, pričaće toliko da on neće primetiti da je zanemarila tanjir pred sobom. Kelner se sada okreće muškarcu.

„I ja ću isto, molim vas“, kaže on.

I u sekundi, čitava scena se raspada u paramparčad. O, ne, ovca, sledbenik, kakav dosadnjaković. Odjednom su joj se otvorile oči i shvata da je ovaj polusatni razgovor prepun banalnosti. Sada zna da će pojesti dva zalogaja i naći izgovor da ode pre nego što istekne pun sat. I nikada ga više neće videti.